

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa,

11/10/2018

VII.812.5.2014.AMB

Pan
Bartłomiej Chmielowiec
Rzecznik Praw Pacjenta
ul. Młynarska 46
01-171 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

Od kilku lat monitoruję wywiązywanie się przez państwo z obowiązku stworzenia takiego systemu udzielania świadczeń zdrowotnych, który zapewnia pacjentom możliwość uzyskania informacji o miejscu, w którym mogą uzyskać świadczenie, którego udzielenia im odmówiono z powołaniem się na klauzulę sumienia¹. W ostatnim czasie kwestia ta była przedmiotem decyzji Komitetu Ministrów Rady Europy przyjętej na 1324 spotkaniu w dniach 18-20 września br. (znak: CM/Del/Dec(2018)1324/H46-15)

Komitet zwrócił uwagę, że Europejski Trybunał Praw Człowieka w sprawie *P. i S. przeciwko Polsce*² oraz *R.R. przeciwko Polsce*³ podkreślił istnienie istotnego rozdźwięku między teoretycznie zapewnioną możliwością terminacji ciąży a rzeczywistym do niej dostępem. W ocenie Komitetu obecnie istniejące w Polsce rozwiązania prawne są niewystarczające dla poszanowania praw pacjentek do dostępu do zabiegów legalnej aborcji, co rodzi konieczność podjęcia odpowiednich działań mających na celu rzeczywiste wdrożenie gwarancji ustawowych.

Ponadto, w ocenie Komitetu, z samego faktu, że podmioty lecznicze mają obowiązek informowania o zakresie udzielanych świadczeń nie można wywodzić, że wszystkim

¹ Sprawa ta była w przeszłości przedmiotem mojej korespondencji z Rzecznikiem Praw Pacjenta (znak Biura RPP: RPP-ZPR420.83.2016.AGL).

² Wyrok ETPC z dnia 30 października 2012 r. w sprawie *P. i S. przeciwko Polsce*, skarga nr 57375/08.

³ Wyrok ETPC z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie *R.R. przeciwko Polsce*, skarga nr 27617/04.

kobietom w ciąży zapewniona jest pełna i wiarygodna informacja dotycząca praktycznej dostępności do legalnych zabiegów aborcji. Komitet Ministrów podkreślił też, że kontraktowy obowiązek udzielania przez podmioty lecznicze świadczeń przewidzianych umową z Narodowym Funduszem Zdrowia także nie jest wystarczającą gwarancją poszanowania praw pacjentek. Najlepszym przykładem nieefektywności tego rozwiązania, zdaniem Komitetu, jest sprawa *P. i S. przeciwko Polsce*, w której mechanizm ten okazał się być niewystarczający.

Komitet zwrócił też uwagę na brak precyzyjnych danych umożliwiających ocenę, czy Polska gwarantuje rzeczywisty dostęp do aborcji⁴. W szczególności celowym jest gromadzenie informacji dotyczących sytuacji, w których lekarze powołują się na klauzulę sumienia⁵ oraz spraw dotyczących niewywiązywania się podmiotów leczniczych z umów zawartych z NFZ.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r., poz. 958 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazanie informacji o podejmowanych przez Pana Rzecznika działaniach w celu zagwarantowania dostępu do zabiegu legalnego przerywania ciąży, a także o ilości spraw dotyczących opisanego problemu przekazywanych Panu Rzecznikowi.

Z wyrazami szacunku,

⁴ Na brak danych umożliwiających ocenę realności dostępu do zabiegów terminacji ciąży zwracałem uwagę w wystąpieniach dotyczących Sprawozdań Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (wystąpienie z dnia 2 marca 2017 r. i 21 marca br.; znak: VII.5001.2.2016).

⁵ W przeszłości skierowałem wystąpienie do Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej (wystąpienie z dnia 22 lutego 2016 r., znak: VII.812.5.2014), w którym zwróciłem się o wskazanie, w jakich sytuacjach lekarze będą mogli korzystać z klauzuli sumienia i odmówić wykonania określonego świadczenia. W odpowiedzi zostałem poinformowany, że NIL nie gromadzi takich informacji.